

З метою усунення неоднозначності у розумінні сутності новачій боргу у позикове зобов'язання, вбачається за необхідне запропонувати доповнити зміст ст. 1053 ЦК України ч. 3, яку викласти у такій редакції: «до зобов'язань, за домовленістю сторін про новачію боргу у позикове зобов'язання застосовуються положення про договір по-

зики, якщо інше не встановлено законом або не суперечить суті зазначених правовідносин». Таким чином, новачій договір позики буде визнаний самостійним видом позикового зобов'язання, подолається дискусійність щодо його відповідності умовам договору позики та можливості застосування до нього ст. 1051 ЦК України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кривцов А. С. Абстрактные и материальные обязательства в римском и современном гражданском праве / А. С. Кривцов. – М. : Статут, 2003. – 242 с.
2. Чезаре С. Курс римського частого права ; под. ред. Д. В. Дождева / С. Чезаре. – М. : Изд-во БЕК, 2002. – 309 с.
3. Мейер Д. И. Русское гражданское право / Д. И. Мейер. – СПб. : Тип. М. Меркушева, 1910. – 677 с.
4. Синайский В. И. Русское гражданское право / В. И. Синайский. – М. : «Статут», 2002. – 420 с.
5. Победоносцев К. П. Курс гражданского права : в 3 т. ; под ред. В. А. Томсинова / К. П. Победоносцев. – Т. 3. – М. : Изд-во «Зерцало», 2003. – 453 с.
6. Новицкий И. Б. Общие учения об обязательстве / И. Б. Новицкий, Л. А. Лунц. – М. : Госиздатюридлит., 1950. – 416 с.
7. Шилоховост О. Прекращение обязательств новацией / О. Шилоховост // Российская юстиция. – 1996. – № 8. – С. 43–45.
8. Боднар Т. В. Новачія як спосіб заміни договірної зобов'язання / Т. В. Боднар // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2004. – № 212. Правознавство – С. 42–46.
9. Притыка Д. Н. Договорное право. Общая часть. Комментарий к гражданскому законодательству Украины / Д. Н. Притыка, В. Я. Корбань, В. Г. Ротань. – К-С. : Ин-т юрид. исследований, 2002. – 507 с.
10. Витрянский В. В. Договор займа. Общие положения и отдельные виды договора / В. В. Витрянский. – М. : Статут, 2004. – 333 с.
11. Кривенда О. Деякі аспекти поняття і правової природи позикових відносин / О. Кривенда // Підприємництво господарство і право. – 2001. – № 9. – С. 49–51.
12. Мельников О. О. Правовые проблемы новации долга в заемное обязательство / О. О. Мельников // Вестник Высшего Арбитражного Суда РФ. – 1999. – № 6 – С. 90–95.
13. Новоселова Л. А. Договор займа / Л. А. Новоселова. – М. : Учебно-информационный центр «ЮрИнфоР», 1997. – 415 с.
14. Семенов В. В. Существует ли проблема безденежности при новации долга в заемное обязательство / В. В. Семенов // Вестник Высшего Арбитражного Суда РФ. – 2000. – № 11. – С. 90–98.

УДК 347.453.6

ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ПРОКАТУ

Федорончук А.В.,

викладач кафедри теорії та історії держави і права

Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Стаття присвячена дослідженню особливостей порядку укладення договору прокату. Порядок укладення договору прокату аналізується крізь призму конструкцій публічного договору та договору приєднання, оскільки така його цивільно-правова кваліфікація визначена на законодавчому рівні. Офертою при укладенні договору прокату є пропозиція, зроблена стороною, що пропонує договір до приєднання, яка містить істотні умови договору, виражає намір особи вважати себе зобов'язаною у разі її прийняття та звернена до невизначеного кола осіб. Акцепт договору прокату повинен бути повним, безумовним та незмінним, оскільки укладення договорів шляхом приєднання не допускає можливості дати відповідь на інших умовах, ніж це запропоновано в оферті.

Ключові слова: порядок укладення договору прокату, публічний договір, договір приєднання, оферта, акцепт.

Федорончук А.В. / ПОРЯДОК ЗАКЛЮЧЕННЯ ДОГОВОРА ПРОКАТА / Юридический институт Прикарпатского национального университета имени Василия Стефаника, Украина

Статья посвящена исследованию особенностей порядка заключения договора проката. Порядок заключения договора проката анализируется сквозь призму конструкций публичного договора и договора присоединения, поскольку такая его гражданско-правовая квалификация определена на законодательном уровне. Офертой при заключении договора проката является предложение, сделанное стороной, предлагающей договор к присоединению, которое содержит существенные условия договора, выражает намерение лица считать себя обязанным в случае ее принятия и обращено к неопределенному кругу лиц. Акцепт договора проката должен быть полным, безусловным и неизменным, поскольку заключение договоров путем присоединения не допускает возможности дать ответ на иных условиях, чем это предложено в оферте.

Ключевые слова: порядок заключения договора проката, публичный договор, договор присоединения, оферта, акцепт.

Fedoronchuk A.V. / THE PROCEDURE FOR CONTRACT HIRE / Legal institute Carpathian national university named after V. Stefanik, Ukraine

To date, the rental agreement is little research Ukrainian jurist. Typically, this contract design studied quite superficially, without taking into account the specifics of its civil qualification. It remains out of sight and researchers question concerning the features making this agreement, but because everything mentioned confirms the relevance.

Any civil contract has a special procedure for the conclusion that due to its legal nature. Since the Civil Code of Ukraine classified as contract hire treaty accession treaty and the public, there is a need for comparison and comparison of these structures in the context of contractual order contract hire.

According to Part 2 st.638 Civil Code of Ukraine, the agreement concluded by one party offers to conclude a contract (offer) in accepting the offer (acceptance) the other party. Therefore, both general and special procedure for the award of any contract reveals the following stages: offer – offer to conclude a contract and its acceptance – agreement contract for.

Contract hire can be made both orally and in writing, and the will to conclude the contract may be expressed in electronic form. Therefore, the proposal to conclude a contract hire may be made orally, in writing or in electronic form. A written proposal to conclude an agreement accession can be carried out by means of a draft treaty, and by means of a letter, telegram, teletypography, etc. which contain contractual terms, including default.

The will can be expressed in the acceptance of such actions, without the approval conditions reflected in relevant documents, signed copy of the contract. The adoption of the proposal can not be achieved by making conclusive action, and in the form of silence. The will at acceptance may be committed in electronic form.

The contract hire may be made solely on the basis of the public offer of the entrepreneur. The main condition of the offer – the principle of equal conditions, agreement for all consumers. The form of the offer should be established and standard, and its the ultimate nature. Acceptance rental contract must be complete and unconditional unchanged since the conclusion of contracts by joining does not allow the possibility to answer other than what has been proposed in the offer.

Key words: order contract hire, public agreement, accession treaty, offer, acceptance.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день договір прокату є мало дослідженим українськими цивілістами. Як правило, ця договірна конструкція досліджується досить поверхнево, без врахування специфіки її цивільно-правової кваліфікації. Залишилося поза увагою дослідників і питання, що стосується особливостей укладення цього договору, а тому все зазначене підтверджує актуальність обраного напрямку дослідження.

Стан наукової розробки проблеми. Загальнотеоретичні питання договору прокату розкриті в працях таких вітчизняних та зарубіжних цивілістів, як: А.А. Телестакова, В.В. Мартин, Н.В. Хашівська, Г.А. Осетинська, Л.Л. Тарасенко, М.І. Брагінський, В.В. Вітрянський, О.С. Йоффе, О.А. Красавчиков, Н.А. Барінов та багато інших.

Мета і завдання статті. Метою та завданнями даної статті є дослідження порядку укладення договору прокату.

Основний матеріал. Будь-який цивільно-правовий договір має свій особливий порядок укладення, який зумовлений його правовою природою. Наприклад, В.В. Денисюк під порядком укладення договору розуміє законодавчо визначений спосіб дій суб'єктів договірних правовідносин, спрямований на виникнення договірного зобов'язання та визначення його змісту [1, с. 306].

Оскільки у ЦК України договір прокату кваліфіковано як договір приєднання та публічний договір, існує необхідність у зіставленні вказаних договірних конструкцій у розрізі порядку укладення договору прокату.

Для договору прокату як договору приєднання є характерним спеціальний порядок укладення, який полягає в тому, що процедура узгодження зводиться лише до однієї можливості – приєднатися чи ні до запропонованого договору. Усі автори, які так чи інакше торкалися проблем договору приєднання, справедливо стверджували, що «критерієм виділення договору приєднання з усіх цивільно-правових договорів є спосіб укладення договору» шляхом приєднання [2, с. 323].

У будь-якому цивільно-правовому договорі виражена воля двох або більше сторін. Процес формування єдиного волевиявлення, що виражає загальну волю сторін договору приєднання, має свої особливості. На думку О.В. Лехкар, специфіка договору приєднання полягає в тому, що в разі єдиного волевиявлення сторін договору частка волі кожної з них є різною. Більшою мірою в спільному волевиявленні сторін відображена воля лише однієї сторони договору – тієї, яка розробила та запропонувала до укладення договір. Воля іншої сторони обмежилась згодою на укладення договору на запропонованих умовах [3, с. 47]. Із цього приводу В. Крат зазначає, що в договорах приєднання зберігається лише зовнішня форма домовленості, оскільки вільною в цьому випадку є воля тільки однієї зі сторін – тієї, яка використовує для укладення договору формуляр [4, с. 50].

У свою чергу, публічний договір являє собою не договір як домовленість сторін, а порядок укладення і виконання договору, спрямований на правовідносини, які зумовлені публічним характером діяльності підприємця.

Відповідно до ч. 2 ст. 638 ЦК України, договір укладається шляхом пропозиції однієї сторони укласти договір (оферти) і прийняття пропозиції (акцепту) другою стороною [5]. Тому як загальний, так і спеціальний порядок укладення будь-якого договору дає змогу виділити такі стадії: оферта – пропозиція укласти договір, її акцепт – згода укласти договір на запропонованих в оферті умовах.

До оферти пред'являється низка вимог, які закріплені у ст. 641 ЦК України і дотримання яких є необхідним для визнання певної пропозиції офертою. Ці вимоги рівною мірою стосуються як порядку укладення договорів шляхом узгодження умов, так і укладення договорів шляхом приєднання до умов, запропонованих однією стороною.

Аналізуючи зміст ст. 641 ЦК України, ми можемо виділити три ознаки оферти:

- пропозиція повинна бути адресована конкретній особі (іноді пропозицію може бути адресовано необмеженій кількості осіб);
- оферта повинна містити всі істотні умови майбутнього договору;
- пропозиція має підтверджувати твердий намір оферента вважати себе зобов'язаним у разі її прийняття.

Оферта у договорі приєднання відрізняється від звичайної оферти. Нарівні із загальними ознаками, якими характеризується будь-яка оферта, у договорах приєднання вона має спеціальні обов'язкові ознаки: усталена (постійна) та стандартна форма, а також ультимативний характер зробленої пропозиції [6, с. 11].

Відповідно до ст. 641 ЦК України пропозицію укласти договір може зробити кожна зі сторін майбутнього договору. Договір приєднання є винятком із цього правила. При укладенні договорів шляхом приєднання одна сторона формує умови, а інша може тільки приєднатися до зробленої пропозиції. Тобто, на відміну від загальноприйнятої ситуації, оферентом у договорах приєднання може бути тільки та сторона, яка визначає свої умови у формулярах або інших стандартних формах і пропонує їх до приєднання. У свою чергу сторона, яка приєднується, може лише звернутися з пропозицією направити їй оферту. На підставі цього, враховуючи особливості договору прокату як договору приєднання, ми можемо зробити висновок, що за договором прокату оферентом може бути тільки наймодавець.

Вказаний висновок стосується, в тому числі, і випадків, коли шляхом приєднання укладаються публічні договори. У публічних договорах, укладених шляхом приєднання, на нашу думку, оферентом може бути тільки сторона – підприємець, що взяла на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт, надання послуг та передання майна у тимчасове користування. Інша сторона публічного договору – споживач – може лише звернутися з пропозицією направити їй оферту.

Оферта у договорі прокату є публічною, а отже, повинна містити всі істотні умови договору та бути зверненою до невизначеного кола осіб.

Радянськими вченими висловлювалася думка, що публічну оферту може зробити не тільки наймодавець, але й громадянин-замовник (наймач) [7, с. 93]. Проте у раніше чинному законодавстві договір побутового прокату був кваліфікований тільки як публічний договір.

Поняття публічної пропозиції міститься в ст. 699 ЦК України, яка стосується договору купівлі-продажу. На думку С.О. Бородовського, недоцільно передбачати публічну оферту лише для одного виду договору, тому ст. 699 ЦК необхідно скасувати, а натомість прийняти статтю 641-1 ЦК «Публічна пропозиція укласти договір» і викласти її в такій редакції: «1. Публічною пропозицією укласти договір є звернена до необмеженого кола осіб пропозиція про укладення договору, що містить усі істотні умови майбутнього договору, виражає згоду офе-

рента бути пов'язаним її умовами та вимагає повного і безумовного її акцепту» [8, с. 10].

Порівнюючи публічний договір та договір приєднання, В.І. Дрішлюк дійшов висновку, що публічний договір і договір приєднання є самостійними інститутами, які можуть застосовуватись у цивільно-правових відносинах як відокремлено, так і в сукупності, доповнюючи один одного [9, с. 11]. Ми підтримуємо дану позицію і вважаємо, що при укладенні договору прокату, завдяки поєднанню особливостей цих договірних конструкцій, оферта стає більш визначеною та стабільною.

Оскільки у договорі прокату оферентом виступає підприємець, то у разі акцептування його пропозиції наймачем підприємцем не може відмовитись від оформлення договору і зобов'язаний укласти його. Така ситуація є виключенням із цивільно-правового принципу про свободу договору, оскільки в публічному договорі він має обмежену сферу застосування. Підприємець, який займається здачею речей побутового призначення у прокат, може відмовитися від укладення договору лише тоді, коли надання послуги виходить за межі статутної діяльності або перевищує його виробничі (технологічні) можливості [10]. У разі необгрунтованої відмови підприємця від укладення публічного договору він має відшкодувати збитки, завдані споживачеві такою відмовою.

Визначаючи порядок укладення публічного договору, слід враховувати положення ч. 2 ст. 633 ЦК України, відповідно до якої умови публічного договору встановлюються однаковими для всіх споживачів, крім тих, кому за законом надано відповідні пільги. «Принцип рівних умов» у публічному договорі передбачає обов'язок підприємця щодо встановлення однакових цін, асортименту, якості товару, послуг, робіт та ін. для всіх споживачів, які звертаються до нього з метою укладення договору.

За загальним правилом підприємця повинен установити рівні умови в публічному договорі, а його обов'язок щодо надання пільг і знижок окремим категоріям споживачів має впливати із закону. Підприємець не має права надавати переваги одному споживачеві перед іншим щодо укладення публічного договору, якщо інше не встановлено законом. Якщо ж нормативного акта, який визначає категорії споживачів із певними перевагами щодо інших немає, то споживачі є рівними між собою у всіх відносинах.

З огляду на принцип «рівних умов» та оскільки підприємця зацікавлений в отриманні прибутку від надання речей у користування, передбачається, що здебільшого оферентом виступає саме він. Підприємець має можливість контролювати дотримання принципу «рівних умов» при укладенні договору. У разі, якщо з офертою виступить споживач, то умови, які він буде пропонувати підприємцю під час укладення договору, майже стовідсотково будуть суперечити умовам аналогічного договору, який пропонує підприємця, або умовам, які пропонував інший споживач. У такому випадку підприємцю не залишиться іншого виходу, як запропонувати нову оферту. Тепер уже від споживача залежатиме вирішення питання, чи укладати відповідний договір. Вимагати укладення договору на його умовах він не вправі, а підприємця не повинен погоджуватися, оскільки інакше будуть порушені права інших споживачів на рівні умови в публічному договорі.

Договір прокату може бути укладений як в усній, так і в письмовій формі, а також волевиявлення на укладення договору може бути виражене в електронній формі. Тому пропозиція укласти договір прокату може бути зроблена в усній, письмовій або електронній формі.

Письмова пропозиція укласти договір приєднання може здійснюватися як шляхом направлення проекту договору, так і шляхом направлення листа, телеграми, телетайпограми тощо, які містять договірні умови, в тому числі стандартні.

Другою стадією укладення договору прокату є акцепт – відповідь особи, якій адресована пропозиція укласти договір, про її прийняття.

До акцепту також пред'являються певні вимоги. Так, відповідно до ст. 642 ЦК України прийняття пропозиції повинне бути повним (тобто виражати згоду стосовно всього, про що зазначено в оферті) та безумовним (не містити додаткових умов). Відповідно до ст. 646 ЦК України відповідь на інших умовах, ніж запропоновано в оферті, є відмовою від одержаної пропозиції і водночас новою пропозицією особі, яка зробила попередню пропозицію (за умови дотримання вищезазначених вимог). Аналізуючи ст. 634 ЦК України, ми можемо зробити висновок, що повне та безумовне прийняття пропозиції є наступним та кінцевим етапом укладення договору прокату, оскільки укладення договорів шляхом приєднання не допускає можливості дати відповідь на інших умовах, ніж це запропоновано в оферті.

Відповідно до ст. 638 ЦК України договір вважається укладеним лише після досягнення згоди з усіх істотних його умов. Погодження із запропонованими умовами включає в себе ознайомлення зі змістом таких умов та виявлення згоди на їх прийняття.

На протипагу загальноприйнятій процедурі узгодження договірних умов у договорах приєднання процес узгодження запропонованих умов зводиться до ознайомлення з їх змістом та виявлення формальної згоди на укладення договору в цілому. Проте зміст договору приєднання можуть становити умови, визначені на розсуд обох сторін та погоджені ними (наприклад, строк договору прокату може бути визначений на підставі домовленості між наймодавцем і наймачем, але цей строк не може перевищувати загального максимального строку, який визначив наймодавець).

Волевиявлення при акцепті може виражатися в таких діях: погодження умов без відображення у відповідних документах, підписання екземпляру договору.

Прийняття пропозиції не може бути здійснене шляхом вчинення конклюдентних дій, а також у формі мовчання. Волевиявлення при акцепті може бути вчинене в електронній формі.

У договорах приєднання, з огляду на поширену стандартну письмову форму оферти, найчастіше зустрічається акцепт, зроблений шляхом підписання екземпляру договору, та акцепт, вчинений окремим документом. При цьому важливе значення має правильне визначення моменту завершення вчинення правочину, оскільки саме він фіксує настання бажаних правових наслідків. При письмовому оформленні правочину таким моментом може бути скріплення на відповідному письмовому документі власноручним підписом наймача зафіксованих у ньому умов, необхідних для настання відповідних правових наслідків. Договір, який укладає юридична особа, підписується особами, уповноваженими на це її установчими документами, дорученням, законом або іншими актами цивільного законодавства, та скріплюється печаткою.

Висновок. Підсумовуючи вищезазначене, можна зазначити, що договір прокату може бути укладений виключно на підставі публічної оферти підприємця, яка, у свою чергу, може бути зроблена у письмовій, усній формі або за допомогою електронного засобу зв'язку. Головна умова оферти – дотримання принципу «рівних умов» договору для всіх споживачів. Форма оферти має бути усталеною та стандартною, а її характер – ультимативним.

Таким чином, офертою при укладенні договору прокату є пропозиція, зроблена стороною, що пропонує договір до приєднання, яка містить істотні умови договору, виражає намір особи вважати себе зобов'язаною у разі її прийняття та звернена до невизначеного кола осіб.

Що стосується акцепту договору прокату, то він повинен бути повним, безумовним та незмінним, оскільки укладення договорів шляхом приєднання не допускає можливості дати відповідь на інших умовах, ніж це запропоновано в оферті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисюк В.В. Порядок укладення цивільно-правового договору. Актуальні проблеми держави і права : збірник наукових праць. Вип. 64 / В.В. Денисюк. – Одеса : Юридична література, 2012. – 620 с.
2. Сергієнко В.В. Договір приєднання як джерело регулювання відносин постачання тепловою енергією споживачів / В.В. Сергієнко // Право і безпека. – 2012. – № 3(45). – С. 323–326.
3. Лехкар О.В. Договір приєднання в цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О.В. Лехкар. – Харків, 2008. – 215 с.
4. Крат В. Договір приєднання: реалії та перспективи. / В. Крат // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 1. – С. 50.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (в редакції від 11.02.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>;
6. Лехкар О.В. Договір приєднання в цивільному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / О.В. Лехкар. – Харків, 2008. – С. 17.
7. Гавзе Ф.И. Социалистический гражданско-правовой договор / Ф.И. Гавзе. – М. : Юрид. лит., 1972. – 168 с.
8. Бородавський С.О. Укладення, зміна та розірвання договору у цивільному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / С.О. Бородавський. – Х., 2005. – 20 с.
9. Дрішлюк В.І. Публічний договір (цивільно-правовий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / В.І. Дрішлюк. – Одеса, 2006. – С. 23.
10. Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів : Постанова Пленуму Верховного суду України від 12.04.1996 № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-96>;

УДК 347.45/.47

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПАСАЖИРІВ З ПОЗИЦІЙ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ І РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА: ПОШУК ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ

Мінченко А.О.,
к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Університет митної справи та фінансів

Чернявська Ю.А.,
студентка
Університет митної справи та фінансів

У статті розглядаються теоретичні та практичні питання забезпечення прав залізничних пасажирів на підставі аналізу нормативно-правової бази України та Республіки Польща. Зокрема, основна увага сконцентрована на правах пасажирів як споживачів послуг з перевезення.

Ключові слова: договір перевезення, залізничний пасажир, залізничний перевізник, споживач, іноземне законодавство.

Минченко А.А., Чернявская Ю.А. / СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРАВ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫХ ПАССАЖИРОВ С ПОЗИЦИЙ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ И РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША: ПОИСК ПРЕИМУЩЕСТВ И НЕДОСТАТКОВ / Университет таможенного дела и финансов, Украина

В статье рассматриваются теоретические и практические вопросы обеспечения прав железнодорожных пассажиров на основании анализа нормативно-правовой базы Украины и Республики Польша. В частности, основное внимание сконцентрировано на правах пассажира как потребителя услуги по перевозке.

Ключевые слова: договор перевозки, железнодорожный пассажир, железнодорожный перевозчик, потребитель, иностранное законодательство.

Minchenko A.O., Chernyavska Yu.A. / COMPARATIVE AND LEGAL ANALYSIS OF REGULATION OF RAIL PASSENGERS' RIGHTS IN TERMS OF LEGISLATION OF UKRAINE AND POLAND: SEARCH FOR ADVANTAGES AND DISADVANTAGES / University of customs and finance, Ukraine

The article discusses theoretical and practical issues in the sphere of ensuring the rights of rail passengers on the basis of the analysis of the regulatory framework in Poland and Ukraine. It should be noted that the vector of development of Ukraine for today focuses on European values and European legal traditions, which, in turn, must call and active and targeted policy actions to bring the legislation of Ukraine to the EU legislation. The primary steps towards the harmonization of transport legislation have been taken by the Ministry of transport and communication of Ukraine by approving «fundamentals of transport adaptation of Ukrainian legislation to the legislation of the European Union» dated 18.02.2006, No. 153, which identified key priorities for the unification of the legal system regulating the activities of transport of Ukraine with the legal regulations and rules of the European Union. This is reflected, in particular, in these tasks, the objectives and directions of reforming of railway transport as an adaptation of the current legislation of Ukraine concerning the development and operation of rail transport to the European community legislation; ensuring social protection of workers and the safe operation of rail transport and reducing its negative impact on the environment and the like. This confirms the fact that rail transport is one of the most common types of transportation of our time. It is reliable and safe, constantly elect citizens. This type of transport involves the provision of services, the list and the procedure for which is set out in the provisions of these legal acts, however, sometimes for violation of provision of services is limited or even violate the rights of rail passengers. Disputes arising between the passenger and the carrier, require detailed investigation, therefore, this article proposes a review of the most common violations of the rights of rail passengers, carried out comparative legal analysis of international and Ukrainian legislation with a view to identifying gaps and their exclusion, the main issues of Ukrainian legislation to regulate the legal relationship. Results: the analysis of foreign legislation helped to identify the main shortcomings in the national legislation of Ukraine.

Key words: contract of carriage, railway passenger, railway carrier, consumer, foreign law.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку сфери послуг потребує якнайефективніших кроків законодавця з удосконалення правового підґрунтя їх регулювання. Більш того, процеси гармонізації українського приватно-правового законодавства, що відбуваються сьогодні, голо-

вним чином спрямовані на вдосконалення правового становища споживача, що поступово утверджується в статусі основного суб'єкта сфери послуг.

Одним із важливих напрямів розвитку прав споживача є сфера залізничних перевезень, де споживач отримує